

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Constantin Moraru, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2018, în cauza penală, în privința lui

*Corolenco Cristina XXX, născută la XXX,
originară din XXX, domiciliată în XXX.*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 25.04.2017 până la 30.03.2018;

Instanța de apel de la 25.07.2018 până la 16.10.2018;

Instanța de recurs de la 23.04.2019 până la 10.09.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 30 martie 2018, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 210 din 29.07.2016 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independentei Republicii Moldova”, a fost încetat procesul penal de învinuirea lui Cristina Corolenco în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Cristina Corolenco se învinuiește în aceea că, în perioada de timp din luna februarie 2016 până la 28 iunie 2016, activând în calitate de casier expert în cadrul companiei „XXX” SRL, cu sediul de pe XXX, mun. XXX, profitând de postura încredințată, a însușit ilegal articole din aur de diferite tipuri, precum și banii întreprinderii în sumă de 108 000 lei, cauzând astfel părții vătămate „XXX” SRL un prejudiciu material considerabil în proporții mari în valoare de 108 000 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpata să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal, și a-i stabili pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar semiînchis pentru femei. Măsura preventivă de schimbat în arest preventiv cu luarea inculpatei sub strajă din sala de judecată.

În argumentarea apelului declarat, procurorul a invocat că, prima instanță incorect a apreciat circumstanțele cauzei și eronat a ajuns la concluzia de reîncadrare a acțiunilor inculpatei, cu încetarea procesului penal, or, instanța de judecată nu a luat în calcul faptul că declarațiile părții vătămate date în cadrul judecării cauzei cu privire la modificarea cuantumului pagubei urmează a fi apreciate critic.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2018, a fost respins apelul procurorului ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței atacate.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, prima instanță în baza celor examinate corect a conchis că nu și-a găsit confirmarea faptului că inculpata ar fi cauzat întreprinderii „XXX” SRL un prejudiciu în proporții mari în sumă de 108 000 lei, astfel în cadrul cercetării judecătorești reieșind din probele administrate în ședința de judecată s-a constatat că valoarea bunurilor delapidate de inculpată constituie 82 370 lei.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea probelor acumulate în respectiva cauză penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

De asemenea, instanța de apel a subliniat că, inculpata recunoaște vinovăția, însă nu este de acord cu suma prejudiciului invocată de către acuzare.

Totodată, instanța a indicat că, vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, se mai confirmă prin următoarea sistemă de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile reprezentantului întreprinderii „Mamut” SRL Eduard Razciupchin; procesul-verbal de ridicare din 24.03.2017 (f.d.91-95, vol. I); procesul-verbal de ridicare din 20.10.2016 (f.d. 113, vol. I).

Instanța de apel a conchis că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, care în ansamblu, dovedesc fără echivoc că, faptele inculpatei nu pot fi încadrate în temeiul art. 191 alin. (4) Cod penal, după indici calificativi: *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, în proporții mari* și totodată, legal și întemeiat prima instanță a ajuns la concluzia că, acțiunile inculpatei urmează a fi recalificate conform art. 191 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, după indici calificativi *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, în proporții considerabile*.

Subsecvent, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul procurorului potrivit căruia, instanța de judecată nu a luat în considerație faptul că declarațiile părții vătămate date în cadrul judecării cauzei cu privire la modificarea cuantumului pagubei urmează a fi apreciate critic. Astfel, sumele respective au fost

apreciate în urma reevaluării aurului și a pietrelor prețioase, încât bunurile delapidate de fapt se evaluează la o sumă mai mare. Așadar, în cazul nerecuperării prejudiciului, suma care urma să o restituie, avea să depășească pagubele invocate chiar inițial în cadrul urmăririi penale. Nu există temeii de apreciere critică a declarațiilor reprezentantului părții vătămate date în cadrul judecării cauzei în prima instanță, or, în cadrul examinării cauzei penale reprezentantul părții vătămate a susținut declarațiile sale făcute în cadrul urmăririi penale, și a concretizat că la pornirea urmăririi penale nu dispunea de toate datele exacte despre cantitatea și calitatea articolelor din aur, care au fost însușite ilegal de inculpata Cristina Corolenco, deoarece inculpata a amanetat aceste articole la diferite case de amanet, concomitent a declarat suma de aproximativ 108 000 lei, ca suma prejudiciului cauzat.

Ulterior a răscumpărat articolele din aur amanetate de inculpata în alte case de amanet, totodată verificând minuțios spațiul comercial în care desfășoară activitatea lombardul, a depistat în safeu suma de bani, a efectuat în cadrul întreprinderii o revizie, care a stabilit concret suma prejudiciului material cauzat în sumă de 82370 lei.

Conform prevederilor art. 126 alin. (1) Cod penal, se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Conform prevederilor art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 879 din 23.12.2015, cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, publicată la 25.12.2015 în Monitorul Oficial nr. 347-360, se aprobă cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, în mărime de 5 050 (cinci mii cincizeci) lei, pentru utilizarea în modul stabilit de legislație.

Astfel, prima instanță întemeiat a reținut că, latura obiectivă a componentei de infracțiune incriminată inculpatei prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal, este delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea inculpatei, în proporții mari, iar reieșind din dispoziția art. 126 alin. (1) Cod penal, valoarea bunurilor la momentul săvârșirii infracțiunii trebuie să depășească 101 000 lei. Latura obiectivă a componentei de infracțiune

incriminată inculpatei prevăzute de art. art. 191 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, este delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, în proporții considerabile, iar reieșind din dispoziția art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În acest context, de către prima instanță a fost reținut că, în cadrul ședinței de judecată nu și-a găsit confirmarea faptul că inculpata ar fi cauzat întreprinderii „Mamut” SRL un prejudiciu în proporții mari în sumă de 108 000 lei. În cadrul cercetării judecătorești reieșind din probele administrate în ședința de judecată s-a constatat că valoarea bunurilor delapidate de inculpată constituie 82 370 lei.

Astfel potrivit actului de inventariere din 26.02.2017 (f.d.229-231, vol. I): se atestă faptul că, inculpata Cristina Corolenco prin acțiunile sale de delapidarea averii străine a cauzat un prejudiciu întreprinderii „Mamut” SRL în sumă de 82 370 lei. Mai mult, potrivit declarațiilor reprezentantului întreprinderii „Mamut” SRL, Eduard Razciupchin date în cadrul ședinței de judecată, declarând că *„inițial când a depus prima cerere nu a constatat suma concretă a prejudiciului iar suma de 108 000 lei a indicat-o reieșind din ceea ce i-a declarat contabilă. Această sumă s-a constatat reieșind din aceea că suma inițială a prejudiciului s-a calculat și pietrele prețioase aplicate pe obiectele din aur și din aceste considerente excluzând pietrele s-a primit o sumă mai mică a valorii obiectelor din aur. După care a angajat o altă persoană, cu care a făcut o revizie mai amplă și a constatat lipsă de obiecte din aur în valoare mai mică decât anterior constatată în sumă de 82370 lei”*.

Totodată, în prezenta cauză penală, către partea vătămată SRL „XXX” în persoana administratorului Eduard Razciupchin, în cadrul procesului a înaintată acțiune chilă privind încasarea prejudiciului material în sumă de 82 370 lei (f.d. 223-226, vol. I).

Mai mult decât atât, la materiale cauzei este anexată tranzacția de împăcare încheiată între partea vătămată SRL „XXX” în persoana administratorului Eduard Razciupchin și inculpata Cristina Corolenco, conform căreia se constată că obiectul tranzacției asupra căruia au convenit părțile este prejudiciului material în sumă de 82 370 lei (f.d 245, vol. I).

De asemenea, instanța de apel a susținut poziția primei instanțe prin care inculpata a fost absolvită de răspundere penală în cele imputate în legătură cu Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, din nr. 210 din 29.07.2016.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea hotărârilor anterioare, cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Procurorul susține dezacordul cu aprecierea probelor de către instanțele de fond, susținând că acestea au apreciat probele superficial și neîntemeiat au reîncadrat acțiunile inculpatei de la art. 191 alin. (4) Cod penal la alin. (2) al aceluiași articol.

De asemenea, în motivarea recursului, procurorul susține dezacordul cu aplicarea amnistiei în privința inculpatei, or, ultima nu recunoaște faptele incriminate prin rechizitoriu.

Recurentul susține că instanța de apel a pronunțat o decizie care nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului procurorului, ceea ce contravine art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia expusă în referința înaintată de către avocatul Aliona Dragomir în numele inculpatei, Colegiul penal lărgit concluzionează asupra admiterii acestuia din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Colegiul penal lărgit constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel și anume:

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, nu au fost respectate de instanța de apel la judecarea apelului declarat de către procuror, pentru care motiv, în baza temeiului invocat, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală,

urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs ordinar.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În pofida acestor prescripții legale, instanța de apel respinge apelul procurorului și menține sentința prin care acțiunile inculpatei au fost reîncadrate de la alin. (4) la alin. (2) al art. 191 Cod penal, însă la constatarea faptei transcrie fapta indicată în rechizitoriu, prin care ultima se face vinovată de comiterea infracțiunii săvârșite în proporții mari, dispoziție a alin. (4) al art. 191 Cod penal.

Astfel, Colegiul penal lărgit atrage atenția că, instanța de apel menținând sentința primei instanțe care contrar prevederilor legale, condamnând inculpata în baza art. 191 alin. (2) Cod penal, recalificând acțiunile acesteia de la alin. (4) la alin. (2) al art. 191 Cod penal și încetând procesul penal din motivul aplicării amnistiei în conformitate cu Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova din nr. 210 din 29.07.2016, nu descrie și constată faptele inculpatei conform dispoziției prevăzute de alin. (2) art. 191 Cod penal.

Așadar, conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În aceeași ordine de idei decizia atacată prezintă și deficiențe sub aspectul motivării, deoarece instanța nepronunându-se sau pronunându-se superficial asupra motivelor invocate în apelul procurorului cu referire la proporții, a făcut o motivare haotică, bazându-se în mod repetat pe declarațiile reprezentantului părții vătămate, fără o argumentare concretă.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai

nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpatei de către instanță, or, conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

În atare circumstanțe se consideră că, instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419 Cod de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În aceste împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, totodată să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate în instanța de fond și cea de apel în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa

vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii imputate, ținând cont de motivele expuse în pct. 6 al prezentei decizii, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

Rezumând cele menționate, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Constantin Moraru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2018, în cauza penală privind-o pe Corolenco Cristina XXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la *10 octombrie 2019*.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari